

	POLİTİKA
	Açık Erişim ve Akademik Arşiv Politikası
Doküman No: POLI.LIB.01 Sürüm No: 4	

AMAÇ

Bu politikanın amacı Özyeğin Üniversitesi mensuplarının üniversite adresli bilimsel araştırma çıktılarının internet aracılığı ile tüm dünyaya ücretsiz olarak açık erişim prensipleri çerçevesinde erişime açık olarak sağlanmasıdır. Bu politika ile bilimsel çıktıların görünürlüğünün anında sağlanmasının yanı sıra entelektüel mirasın korunması ve muhafazası da sağlanır.

Araştırma yayınlarının açık erişim yolu ile yayınlanması, hem üniversitenin hem de araştırmacıların tüm dünyada daha iyi tanınmasına ve araştırmaların daha fazla atıf almasına yardımcı olacak; ayrıca üniversitenin saygınlığını ve tanınırlığını arttıracaktır.

Başlıca kamusal ve özel fon sağlayıcılarının açık erişimi zorunlu hale getirmesinin de etkisiyle, bu politika uluslararası işbirliklerinin artmasına ve yeni fon olanaklarının geliştirilmesine olanak tanır.

Bu politika araştırma ve öğretim faaliyetlerinin yönetilmesi ve ölçülmesinin yanı sıra, dijital öğretim materyallerinin geliştirilmesinin ve paylaşımının kolaylaştırılmasını amaçlar ve araştırmacılara, bilimsel gelişimlerini destekleyici içerik ve çalışmalarını paylaşacak bir platform sunar.

YÜRÜRLÜK

Bu belge yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. Belgenin en son ve geçerli sürümü, Özyeğin Üniversitesi Doküman Sisteminde yer alır. Bu sebeple yazdırılarak kullanılması önerilmez. Yazılı olarak kullanılması durumunda, tarihin geçerliliğini sistemden kontrol etmek kullanıcının sorumluluğundadır. Bu politika yürürlüğe girdikten sonraki yayınları kapsamına rağmen, araştırmacılar bu tarihten önceki yayınlarını de akademik arşivde depolamak ve erişime açmak için teşvik edilir.

TANIMLAR

Akademik Arşiv: Üniversite araştırmacılarının, personelinin ve öğrencilerinin yayınlarının telif hakları gözetilerek belirlenen standartlarına göre kayıt edilmesi, yönetilmesi ve erişim sağlanması için yaratılmış olan açık erişim dijital arşividir. Kurumsal akademik arşiv, İngilizce kullanımı "institutional repository" olan ifadenin

*En son ve geçerli sürüm sistemdedir. Baskı alındığında tarihin geçerliliğini sistemden kontrol etmek kullanıcının sorumluluğundadır.

Türkçe karşılığı olarak kullanılan "kurumsal arşiv" ya da "açık arşiv" terimleri yerine kullanılmış ve kurum içinde diğer arşiv türleri ile karıştırılmasını önlemek amacıyla bu şekilde adlandırılmıştır.

Açık Erişim: Bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık Internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmektir. Kullanıcılar bu yayınları okuyabilir, indirebilir, kopyalayabilir, dağıtabilir, yazdırabilir, arayabilir veya bu makalelerin tam metinlerine bağlantı verebilir, dinlemek için tarayabilir, bir yazılıma veri olarak aktarabilir ya da her türlü yasal amaç için kullanabilirler.

Özyeğin Üniversitesi Mensupları: Özyeğin Üniversitesi akademik personeli, idari personeli ve öğrencilerini kapsamaktadır.

Üst Veri: Depolanan yayının tanımlanması, izlenmesi, kullanılması ve yönetilmesi için kullanılan tanımlayıcılardır.

İndeksli Yayın: Özyeğin Üniversitesi adresli olup WoS, Scopus ve TR Dizin'de indekslenen yayınları ifade etmektedir.

Not: Avrupa Komisyonu (AK) bilginin serbest dolaşımını Avrupa Araştırma Alanı'nın (AAA) önceliklerinden biri olarak kabul etmektedir. Açık erişim, bilimsel bilgiye erişimde yasal, ticari ve teknolojik engelleri kaldırarak araştırma sürecini daha etkili, araştırma sonuçlarını daha görünür hale getirmektedir. Avrupa Komisyonu, 2012'de Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerin ulusal açık erişim politikalarını geliştirmelerini, araştırma yapan ve destekleyen kurumların da bu doğrultuda hareket etmelerini ve geliştirilen politikaların ulusal düzeyde ve Avrupa çapında koordine edilmesini önermiştir. Dahası, 2014-2020 yıllarını kapsayan çerçeve programında (Ufuk 2020) AB fonlarıyla desteklenecek araştırmalar için açık erişim zorunlu hale getirilmiştir. Avrupa Birliği, NIH, CIHR, Wellcome Trust ve diğer önemli pek çok araştırma fonu dağıtan kuruluş fon sağlanan araştırma sonuçlarının yayınlarının açık erişim arşivlerinde yayınlanmasını önermekte veya zorunlu kılmaktadır. ABD, İngiltere, İspanya, İtalya gibi ülkelerde kamu kaynaklarıyla yapılan araştırma çıktılarına açık erişim için yasal düzenlemeler yapılmıştır. Avrupa Araştırma Üniversiteleri Birliği bilimsel yayınlara ve verilere açık erişimi desteklemektedir.

KAPSAM

Özyeğin Üniversitesi akademisyenleri, personeli ve öğrencileri bilime, eğitime ve teknolojiye katkıda bulunmak amacı ile yayınlar üretir. Bunlar Özyeğin Üniversitesi'nin entelektüel, kültürel ve sanatsal üretimini ifade eder. Kapsam içeriğinde olan yayınlar araştırma çıktıları, makaleler, konferans bildirileri, yüksek lisans ve doktora tezleri, kitap bölümleri veya diğer yayınların ön baskısı, son baskısı ya da yayıncı sürümüdür. Bununla birlikte fon sağlayıcı kuruluşlarca desteklenen proje çıktıları, Özyeğin Üniversitesi bünyesinde düzenlenen bilimsel içerikli seminer ve konferanslar da akademik arşiv kapsamındadır.

UYGULAMA

Özyeğin Üniversitesinin, üniversiteye ait entelektüel ürünlerin kayıtlarının devamlı olarak tutulması, korunması ve erişime açık olması için bir Akademik Arşivi bulunmaktadır.

*En son ve geçerli sürüm sistemdekidir. Baskı alındığında tarihin geçerliliğini sistemden kontrol etmek kullanıcının sorumluluğundadır.

Arşivin ismi eResearch@Ozyegin dir. 2010 yılında kurulan eResearch@Ozyegin Dspace açık yazılımı üzerinde çalışır, OAI- PMH (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting) protokolüne uyumludur. OpenArchives ve OpenDOAR'da kayıtlı, OpenAIRE ve Driver uyumludur.

Üniversite mensuplarının yayınları Üniversitenin akademik arşivinde toplanır, depolanır, organize edilir ve telif hakları çerçevesinde erişime sunulur. Yayın bilgileri Web of Science (WoS olarak anılacaktır), Scopus, TR Dizin indeksler ve yazarların kendilerinden olmak üzere iki şekilde elde edilir.

Özyeğin Üniversitesi adresli olup WoS, Scopus ve TR Dizin'de indekslenen (bundan sonra indeksli yayın olarak anılacaktır) tüm yayınların künnyeleri ve telif haklarına uygun olarak tam metinleri akademik arşivde bulundurulur. Bu yayınlara açık erişim, telif haklarını gözeticek biçimde, yayıncılarla yapılan anlaşmalar göz önünde tutularak gerçekleştirilir.

Akademik arşivde, ticari amaçlarla kullanılacak yayınlar, patent başvurusu nedeni ile açık olarak paylaşılmaması istenen yayınlar, yasal açıdan belirli sınırlamalara tabi yayınlar ve çeşitli toplumsal ya da kişisel nedenlerle mahremiyet özellikleri olan yayınlar tutulmaz.

Yazarların akademik arşive eklenen, telif hakkı ve elektronik ortamda yayım hakları kendinde olan yayınlarını açık lisanslar (Creative Commons) ile paylaşmaları, yeniden kullanıma izin verecek lisans (CC-BY) çeşitlerini seçmeleri teşvik edilir.

Özyeğin Üniversitesi, yazarlarını kamuya açık araştırma raporlarında kanıt işlevi gören ve/veya hakemli yayınlarda referans verilen tüm araştırma veri setlerini kurumsal arşivde veya uygun başka bir açık veri arşivinde depolamak için teşvik eder.

SORUMLULUK

Akademik arşiv kapsamındaki tüm yayınların arşive eklenmesinden yayın sahibi sorumludur. Kütüphane yayın sahiplerinin akademik arşive aktardıkları bilimsel çalışmaların üst verilerini Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü standartlarına göre kontrol eder. Gerekli durumlarda düzeltme için yazarla birlikte çalışır. Akademik arşive alınan yayınların depolanması, metadata (üstveri) bilgilerinin düzenlenmesi, telif hakkı kontrolü ve arşive alınması için süreçlerin yürütülmesi üniversite kütüphanesinin sorumluluğundadır. Kütüphane bu süreçte enstitüler, fakülte idari personeli, Planlama ve Analiz Ofisi, TTO ve öğretim elemanları ile yakın çalışır.

Özyeğin Üniversitesi mensuplarının, Özyeğin Üniversitesi adresli olup indekste olmayan bilimsel makalelerini, yayınlanmış konferans bildirilerinin hakem denetiminden geçerek yayına kabul edilmiş kopyalarını (yazar kopyası) metadatası (üst veri) ile birlikte ivedilikle akademik arşivde depolaması önerilir.

Kütüphane, indekste yer alan yayınları üç aylık periyotlarla kontrol ederek akademik arşive ekler. Bu yayın daha önce yazar tarafından akademik arşive eklenmiş ise, var olan kayıt indekslerdeki bilgiler dikkate alınarak güncellenir.

*En son ve geçerli sürüm sistemdekidir. Baskı alındığında tarihin geçerliliğini sistemden kontrol etmek kullanıcının sorumluluğundadır.

Belirli bir ambargo süresine sahip olan yayınlar sistem tarafından ambargo süresinin sona ermesinin ardından erişime açılır. Telif hakkı ve/veya her türlü erişim kısıtlarında değişiklik olan yayınlar güncellenir.

Üniversite mensupları, girişlerini kendilerinin yaptıkları ve kendilerine ait olan yayınların tam metinleri akademik arşive ekleyecekleri durumlarda, yayıncılar ile yaptıkları anlaşmaların, yayınlarının kurumsal akademik arşivlerde depolanmasına ve açık erişim olmasına izin verecek düzenlemeler içerdiğinden emin olur. Bu düzenlemeler kapsamında ortak yazar/lar ilgili yayının Özyeğin Üniversitesi akademik arşivinde depolanacağı ve telif koşullarını gözeterek açık erişim olacağını bilmelidirler. Yayınlar a ait tam metinler, telif hakları ve yayıncıların açık erişim politikaları dikkate alınarak hemen ya da gecikmeli olarak (ambargo süresi sonrasında) herkesin erişimine açılır.

Açık Bilim ve Açık Erişim Komitesi

Özyeğin Üniversitesi Açık Bilim ve Açık Erişim Komitesi aşağıdaki üyelerden oluşur;

- Prof. Dr. Tanju Erdem (Rektör Yardımcısı)
- Prof. Dr. Atakan Yalçın (Enstitü Müdürü)
- Prof. Dr. Taylan Akdoğan (Enstitü Müdürü)
- Prof. Dr. Özlem Çakmut Yenerer (Enstitü Müdürü)
- Dr. Öğr. Üyesi Sami Kocabıyık (Hukuk Fakültesi Temsilcisi)
- Dr. Öğr. Üyesi Mina Seraj Akşit (İşletme Fakültesi Temsilcisi)
- Doç. Dr. Gökçe Tarcan Kumkale (Sosyal Bilimler Fakültesi Temsilcisi)
- Doç. Dr. Güneş Güven Yapıcı (Mühendislik Fakültesi Temsilcisi)
- Dr. Öğr. Üyesi Pınar Sezginalp (Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Temsilcisi)
- Dr. Öğr. Üyesi Özge Peksatıcı Yanıkoğlu (Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi Temsilcisi)
- Özlem Efe Kütüphane Direktörü

Kurul, gerekli gördüğü hallerde Özyeğin Üniversitesi Açık Bilim ve Açık Erişim uygulamalarını ve politikasını revize etmekten sorumlu olacaktır.

*En son ve geçerli sürüm sistemdedir. Baskı alındığında tarihin geçerliliğini sistemden kontrol etmek kullanıcının sorumluluğundadır.